

శక్తికవిత

సిద్ధిబాట్ల
సుబ్బరామయ్య

16
 "బ్రతుగోమాట ఒక్కసారిట్టా ఒచ్చి
 పో..."
 పిలుపు విని ఒక్కసారి వక్కతు తిరిగి
 చూసి అంతలోనే తల తిప్పుకుని నడిచి
 పోయాడు ఆ వ్యక్తి.

ఉదయం.... తొమ్మిది గంటలవేళ....
 ఎండ చిటవటలాడుతున్నది. తెల్లవారు
 తూనే సూర్యుడు కోటి కోట్ల పదునైన
 కతులు తిప్పుతూ ఉవయించాడు పొద్దుకై
 కొద్ది ఎండలో వేడి వాడి ఎక్కువై భరించ

శక్యం కాకుండా ఉంది. నిరంకుశుడైన
 పరిపాలకుడిలా సూర్యుడు ధుమధుమ
 లాడుతూ ఈ నమస్త ప్రపంచాన్ని రోస్
 చేసేస్తున్నాడు. ఆకాశంలో ఎక్కడామట్టు
 తునికలేదు. గాలి అలిగి బిగించుకుకూచుంది.

ఆంధ్రజ్యోతి పబ్లికేషన్

"అబ్బబ్బ! ఈ ఎండలేమిటో ఎన్నడూ ఎరగం....తపన పుడుతున్నది..." అన్నది సావిత్రి.

'ఇట్లాటి ఎండలు చాలా చూశాన్నేను.' అని పూరుకుంది పక్కగుడిసె గుమ్మంలో నిలబడివున్న వరాలు.

అంతలో మళ్ళీ ఎవరో వీధిన పోతూ వుంటే "ఇదుగో మాట. ఒక్కసా రిట్టా వచ్చిపో...." అని పిలిచా రిద్దరూ.

ఆ మనిషి రాలేదు తనను కొదన్నట్టుగా ఎటో చూస్తూ వెళ్ళిపోయాడు.

సావిత్రి నిట్టూర్చింది. పొద్దుటినుంచీ ఇన్నిటి సీళ్ళయినా తాగలేదు ఆకలి....పొట్టలో ఏదో చిచ్చు పెట్టినట్టుగా మంట...."ఒక్క బేరం తగిలితే బాగుందిపోను. లేకపోతే నీరసం వాచ్చేసి పడిపోవడం ఖాయం...." అనుకుంది.

ఎదురుగా బ్రహ్మాండమైన సినిమా హాలు. బాల్కనీ మీద ఆదివారం ఉదయం అటకు వచ్చినవారు కొందరు చలగా గోల్ స్పాట్ లా కోకోలా లా తాగుతూ నిలబడి వున్నారు.

సావిత్రి పెదవులు తడుపుకుంది. ఈ దాహం. ఆకలితో ఇవాళ చచ్చిపోవడం తప్పదలేవుంది. గుడిసె వాకిట నిలబడి ఇప్పటికి గంట సేపటి నుంచీ కనిపించిన వాడినల్లా పిలుస్తున్నది.

ఈ వరాలు దగ్గర రాత్రి బి జి నెస్ తాలూకు కొంచెం సోమ్ము మిగిలివుంటుంది పొద్దున్నే రెండడీలు తెప్పించుకు తిని టీ తాగి యిప్పుడే వచ్చింది గుమ్మంలోకి. కాస్త ముస్తాబయింది కూడా. పలుచని ఎర్ర చీర కట్టి తెల్ల జాకెటు తొడుక్కుంది రాత్రి అదే పెట్టిన కాసిని పూలు తల్లో పెట్టుకున్నది. కాస్త నిద్రకూడా పోయి నటుంది. తనకు నిద్రలేదు. తెల్లవారు జామున ఎప్పుడో కాస్త నిద్రపట్టిందిగాని. అదీం నిద్ర? అన్నీ కలలే. రెండుసారు కలలో అమ్మ కనిపించింది. ఒకదానో ఆమె చెమటలు కక్కుతూ పిండిరుబ్బుతూ కనిపించింది. రెండోదానో ఎందుకో కళ్ళ నీళ్ళు పెట్టుకుని కనిపించింది. ఏదో అంటున్నదిగాని తనకు తెలియలేదు అంతలోనే కాకిరూపం ధరించి ఎగిరిపోయింది.

సావిత్రి ఉలిక్కిపడింది.

"ఏమే! నాబాకి ఎప్పుడు తీరుస్తావ్?" అని అడుగుతూ నిలబడి వున్నాడు అప్పారావు. అతను తెల్లని పంచె కట్టుకుని వున్నాడు. పలుచని లాల్చీ తొడుక్కుని వున్నాడు. మెడలో నన్నని బంగారు గొలుసుంది. నల్లని చేతివెళ్ళకు ఒకటో రెండో ఉంగరాలున్నాయి. లోపలికినప్పే దోరణిలో మాత్రం లేదు.

సావిత్రికి కళ్ళనీళ్ళు వచ్చాయి. బొంగురు గొంతుతో "ఇస్తానిస్తాను" అన్నది.

"ఆ! ఇస్తావు. ఎన్నాళ్ళయింది తీసుకుని? రెణ్ణెలు దాటింది ఏమని చెప్పి తీసుకున్నావు? నాలుగు రోజుల్లో ఇస్తానని తీసుకున్నావు."

అప్పారావు ఇంకా ఏదో అనబోయాడు గాని ఎందుకో ఏమీ అనకుండా వినవిన నడిచి వెళ్ళిపోయాడు.

సావిత్రి నిట్టూర్చింది. "ఇంకా నయం ఇప్పుడు లోపలికిపోదాం రమ్మన లేదు. అసలే నీరసంతో చస్తుంటే" అనుకున్నది వరాలు "ఎవఱ్ఱూ! ఇంకా వీడి బాకీ తీరలేదా?" అని అడిగింది.

సావిత్రి తల అడ్డంగా వూపింది.

మళ్ళీ "ఎప్పటి కర్కూరోజులు! వినాటి సంగతి? ఆ పది రూపాయలబాకీ యింకా తీరలేదా? ఈ రెణ్ణెల్లో ఎన్నిసార్లొచ్చి ఉండిపోయాడు నీతో? నేనే ఎ పది సార్లొ చూసివుంటాను. అదంతా ఆ పది రూపాయలకీ వడికింద లెక్కా?" అని అడిగింది.

"ఏమో మరి! అంతేనేమో!" అన్నది సావిత్రి.

స్వప్న చక్షువు

చిత్రం: జయశ్రీ, నీతిపాఠశాల

ఆ రోజులు.... ఎంత భయంకరమైన రోజులు వరసగా రోజుల తరబడి ఊళ్ళో కర్కూ పెట్టారు. మనిషిన్నవాడు బయట కనిపించ కూడదన్నారు కనిపిస్తే నిరాక్షిణ్యంగా చాచగ్గోరు కాకీ దుస్తులవారితో చేతుల్లో తుపాకీలు లాటీలు ధరించినవారితో నిండిన లారీలు రిప్పురిప్పున వీధుల్లో తిరిగాయి. సాయంకాలం ఆరు గంటలకే వాళ్ళ పాలన మొదలు. బతికున్న వాడె వడూ బయట తిరిగేందుకు వీలేదు....

ఆ రోజుల్లో పొట్టలో సైసాలేక తిండికి లేక కడుపు మాడి ఈ అప్పారావు దగ్గర సావిత్రి పది రూపాయలు అప్పు తీసుకున్నది. ఆ నాడు అప్పారావు పది రూపాయలయితే ఇచ్చాడు కాని "పొద్దు"ంది కదా! కర్కూ... ఇంటి కెళ్ళేందుకు కుదర్చు మరి.... ఉండబోతా..." అని తన గుడిసె లోనే రాతల్లా వుండిపోయాడు. ఆ తెల్లవారు అతడు నిద్రపోలేదు. తననూ నిద్ర పొనివ్వలేదు. దయ్యం పెట్టినవాడిలాగు ప్రవర్తించాడు. అయినా తాను సహించింది. ఎందుకు? పది రూపాయలు అప్పు ఇచ్చాడు మరి!

సావిత్రి గుడిసె లోపలికి వచ్చింది. కాళ్ళు పీక్కుపోతున్నాయి. కాస్తే పు కూర్చుంటే బాగుండు ననిపించి తడికెకు ఆనుకుని కూర్చుండిపోయింది. ఎదురుగా మట్టిగోడమీద పాత నరిఫెకెట్ వ్రేలాడు తున్నది. దాని ప్రేము పాతబడిపోయింది అద్దం ఒకపక్క కొంచెం పగిలింది లోపల తెల్లని కాగితం కొంత మేరఎప్పుడో వానకు తడిసి బ్రవుసు రంగులోకి మారింది. ఏవేవో చిన్న పురుగులు కొట్టివేయడం వల్ల కాయితం చాలాభాగం చిల్లులుపడి తన జీవితంలాగే వుంది. అక్షరాలు కూడా అలుక్కుపోయి వున్నాయి పక్కనే అటు నుంచి యిటు కటిన తాటిమీద తన మరొక చీరె వ్రేలాడుతున్నది. అది మొన్నరాత్రి పూరిగా పాడయిపోయింది. ఇవాళ ఏదో ఒక సమయంలో పక్కనేఉన్న కాలవకు వెళ్ళి అందులోఉన్న కాసిని నీళ్ళలో ఉతుక్కుని తెచ్చుకోవాలి. రాత్రికడి ఆరు తుందా? ఎందుకారదు? ఈ ఎండకూ వేడిగాలికీ క్షణంలో ఆరిపోతుంది. ఫరవాలేదు.

సావిత్రి అలాగే చాలాసేపు తలమీద చెయ్యిపెట్టుకుని కూర్చుండిపోయింది. అంతలో అమ్మ గుర్తువచ్చింది. పద్నాలు గేళ దాకా తనను కళ్ళలో పెట్టుకుని పెంచిన అమ్మ! తనకోసం ఎన్నియిళ్లలో చాకిరీ చేసింది! ఎంత కష్టపడింది! అంత నీరసంలానూ తాను పేలికలెన చీరెలే కట్టుకున్నదో. చిరిగిన జాకెటే తొడుక్కున్నదో. తిన్నదో లేక పస్తులున్నదో

చీకటి

ఏమీ తెలీదు. కండరాలు కరిగించి పనిచేసి పైనా పైనా తనకోసం వెచ్చించింది. ఆరోజున....తనకు జ్వరం. అమ్మవారు పోసింది. తాను కుక్కిమంచంలో వొళ్ళు తెలియక పడవుంటే అంత దాకీ చేసి వచ్చి తన పక్కన కూర్చుని "అమ్మాయీ! ఇవాళ మీ బళ్ళో సభ జరుగుతుంది కదూచే. నీకు బహుమతి యిస్తారంటిగా! నీ బదులు నేను వెళ్ళి తినుకొచ్చేదా?" అని అడిగింది. తానప్పుడేం చెప్పిందో గుర్తులేదు. పిచ్చి మనిషి! ఉరుకులు పరుగులుగా బడికి వెళ్ళి ప్రయిజులిస్తున్నప్పుడు తన పేరు రాగానే పమిట సరిచేసుకుని స్టేజీమీదకి వెళ్ళిందట. జనమంతా మొయిమన్నారు. స్టేజీమీద ఉన్న పెద్దలు "నువ్వెవరు? దిగు ముందు. కిందికి పో." అని గదమాయింపారుట. "మా అమ్మాయే నంది సావిత్రి. నా కూతురు. దానికి జ్వరం.... నాకివ్వండి తినుకుపోతాను" అంటుంటే వినిపించుకోకుండా కిందికిదింపి తరిమేశారు అంత అవమానంపోంది తిరిగి వచ్చి "నువ్వు నా కూతురివేకదా? నీకు జరం కదా? అందుకుని నేనే వెళ్ళాను. నేనేం తప్పు చేశాను?" అని ఆరోజులా ఎంతో దాప పడిపోయింది. అలాటి అమ్మ! పిచ్చితల్లి, పనిచేసేచేసి శక్తి అంతా బర్చుపెచేసుకొని చచ్చిపోయింది. కూతుర్ని గురించిన దిగులుతో నిండిన ఆ కళ్ళలోనుంచే ప్రాణాలు పోయాయి.

బయట ఏదో గొడవ, సావిత్రి లేచి యివతలికి వచ్చింది. ఎదురుగా లాటరీ టిక్కెట్లబండి వెళ్తున్నది మెకులో ఒకడు "మైసూరు లాటరీ.... ఇవాళే డ్రా.... టిక్కెట్లు రూపాయి మాత్రమే. త్వరపడండి....కొద్ది టిక్కెట్లు మాత్రమే ఉన్నాయి...లక్షలు లక్షలు.... ఆ అదృష్టవంతులు మీరే కావచ్చు...."

మల్ మల్ మల్ మని ఆ మహాలక్ష్మి తల్లి మి ఇంటికే....మి ఇంటికే రావచ్చు...." అంటున్నాడు.

వరాలు "ఇదుగో అబ్బా! బండాపుకుని ఒకసారిట్లా వచ్చిపో" అని పలికింది.

అతడు నవ్వి "టిక్కెట్లు కొంటావా? రూపాయేగా? లక్ష లొస్తాయి మైసూర్ గవర్నెంటు లాటరీ...." అన్నాడు.

"కొంటానేరా" అన్నది వరాలు.

అతడు టిక్కెట్లు చేతిలో పుచ్చుకుని రాగానే "గవర్నెంట్లో లాటరీయీ? ఏ గవర్నెంటు?" అని అడిగింది.

"మనదే మైసూరు గవర్నెంటు..."

"మైసూర్ గవర్నెంటు మన గవర్న మెంటెలాగవుదీ?"

"అది అంతేలే...."

"ఏమిటంతే? అసలు మనదే గవర్నెంట్లో చెప్పు....అంద్రాయేగా?"

"అవును"

"మరి మైసూరు గవర్నెంటు మనంటావే?"

"అదంతేలే. అసలంతకీ టిక్కెట్లు కావాలా వొద్దా తేల్చు...లక్షలొస్తుంటే..."

"నువ్వు ముందు సంగతి తేల్చు.... తర్వాత కొంటాను." అంటూ వరాలు సావిత్రివంక చూసింది. సావిత్రి మాట్లాడ లేదు.

పక్కన చిన్నపందిట్లో కూర్చుని నిరంతరం బీడిలు కాలుసుండే గురువులు- అతడికి అరబ్బీ గుర్రాల్లాగా ఎదిగిన కూతుళ్ళిద్దరున్నారు రోజూ రికాల్ లాడింగులకుపోయి సంపాదించుకొస్తారు. నవ్వుతూ లేచివచ్చి వరాలుతో "పిచ్చి మాలోకమా! అంతా యిన్నాను. అతన్నెప్పేదే కరెకు...మైసూరు కూడా మనదేకం లోదే టిక్కెట్లుకొను. డ్రా ఇయ్యాలే అంటుండాడుగా. నీకే తగలొచ్చు లక్షలు...." అన్నాడు.

వరాలు ఒక్క క్షణం ఆలోచించి "సరే అయితే...మంచిదిగా చూసి ఒక టిక్కెట్టి చ్చిపో"... అన్నది. టిక్కెట్లు అందుకుని అటూయటూ తిప్పిచూసి "ఇదింటేనా?" అని అడిగింది.

"అంతే. దానిమీద నెంబరుంటాది నూడు...ఆ నెంబరు తెగితే చాలు...ఇది ఇచ్చేస్తే డబ్బిచ్చేస్తారు" అన్నాడు గురువులు మళ్ళీ.

వరాలు జాకెట్లు లోపలినుంచి చిన్న ఎర్రని పాసిక్ పర్చుతీసి అందులోనుంచి రూపాయి కొయితం ఇవతలికి లాగి మడతలు విప్పి అతనికి అందించింది. అతడు దాన్ని అందుకుని రికావిక్కి మళ్ళీ అరుచుకుంటూ వెళ్ళిపోయాడు.

"అయిపోయింది. ఇంకచిల్లర డబ్బులు మిగిలాయి" అన్నది. వరాలు టిక్కెట్లు జాగ్రత్తగా మడిచి పర్చులో పెట్టుకుంటూ.

"నీ పని నయం. నా దగర ఆ చిల్లర డబ్బులుకూడా లేవు...." అనుకుని నిట్టూర్చింది సావిత్రి.

గురువులు మళ్ళీ పందిట్లోకి వెళ్ళు "వరాలూ! రేపు పేపరుచూపి నే చెప్పాలే... భలేచాన్స్ నీకు....లక్షలు కొట్టేస్తావు.... నీకొస్తే నాకందులో వాటా యిస్తావా?" అన్నాడు.

"అబ్బి ఆ! ఇస్తాను కాసుకూకాచో." అన్నది వరాలు. సూర్య కిరణాలు ఎర్రగా కాలివన పదునైన కత్తుల్లాగ వాడిగా వాతలు పెడుతున్నాయి. దోవన పొయ్యే వాళ్ళను నెమ్మడిగానే అయినా గొంతెండుకుపోయే టుగా పిలవడమే తప్ప ఫలితం కనిపించడంలేదు. చిటచిటలాడే ఎండ....ధారలుగా కొరుతున్నచెమట....అలొంటప్పుడు ఎంత తిక్కవడయినా, ఎంత పనికిమాలిన వాడయినా రాడుగాక రాడు.

ఈ ముసలి వాడెవరో తీసి మామిడి కాయలమ్ముతూ పోతున్నాడు. సావిత్రి వాణ్ణి పిలిచింది.వాడు ఆమె ముందుకు వచ్చి తట్టి దించుకొని "ఎన్ని కావాలి?" అని అడిగాడు.

"ఒక్కటి చాలు. కాని డబ్బులేవు. ఇప్పుడు కాయచ్చిపోతే సాయంత్రం డబ్బులిస్తా" అన్నది సావిత్రి కాయల వంక ఆశగా చూస్తూ.

ముసలివాడు గొణుకుంటూ బుట్ట తల తెతుకుని "మంచి బేరమే...." అంటూ వెళ్ళిపోయాడు. వరాలు అంతా చూస్తూ నిలబడింది తప్ప ఏమీ మాట్లాడలేదు.

సావిత్రి అలాగే నిలబడి ఆవులించింది. తర్వాత చేతివేళ్ళు విరుచుకున్నది. బలహీనంగా వున్న ఒక కుక్కపిల్ల ఏమి తోచక రొడ్డు మధ్యగా నిలబడి వుంది వరాలు కూనిరాగం తిస్తూ మాటిమాటికీ పమిట తీసి విదిలించి మళ్ళీ వేసుకుంటున్నది. ఆమె మెడలో చవకరకం తెల్లని పూసల గొలుసున్నది.

పరిసరాలన్నీ - గుడిసె లా, పైన తాటాకు కప్పులూ, ఎదురుగా గడ్డివామి, చివరకు పక్కనే కాలవలోఉన్న కొంచెం నీళ్ళూ - అన్నీ వేడెక్కిపోతున్నాయి. చండ మారాండుడు కహాకహా నవ్వుతూ క్రూరంగా రెచ్చిపోతున్నాడు. భూమి అనే పెనాన్ని బాగా వేడెక్కించి సమస్త జీవ రాసులనూ, వస్తు సముదాయాన్నీ కాలి వేస్తున్నాడు. కాలవలో నామమాత్రంగా ఎక్కడో కొద్దిగా నీళ్ళున్నాయి. ఎండకు అలిసిపోయిన కాకులు నీళ్ళలో నిలబడి

సిక్కు హాస్పిటల్

దురభ్యాసాలకు లోనై దాంపత్య సౌఖ్యం అనుభవించే దైనివారు వెంటనే సంప్రతించండి!

డా. A. పూర్ణ చంద్ర రావు
(సిక్కు స్టేషన్) N.D.F.M.F.U.(CEYLON) R.A.M.P.
కర్కరూపం, మ్యాడియంకోడ్, విజయవాడ-2(A.P.)

మొ. బుద్ధవ్యాధులకు ప్రత్యేక చికిత్సకు అడు

మాటిమాటికీ తలలు మంచి "కావుకావు" మని మొర పట్టుకుంటున్నాయి వరసగా ఒకదానిమీద ఒకటిగా పేర్చి నట్లున్న చిన్న చిన్న పాకలూ, ఆ పాకలో మాటి మాటికి విట్టూరుస్తూ దీనంగా ఉండే జనమూ, నిర్ణేమెమన ఆకాశమూ. ఆ కాశంలో ఎగరలేక ఎగరలేక వీరవంగా ఎగురుతూ పోతున్న రెండోమాదో వట్టలు. అంతటా అన్నిటా అలసట.... మందకొడితనం.... ఆకలి...దాహం....

"దాగా పొద్దొక్కొంది...." అనుకున్నది. సావిత్రి అనుకుని వరాలవంక చూసింది. వరాలు గుండెలమీద చెయ్యి వేసుకుని నెమ్మదిగా "లాట్లీ ఈసాటికి తీసుంటా రేమో? రూపాయి తగలేసి కొన్నాను. ఇయాళికి తిండికి జరిగిపోయేది... లాట్లీ తగిలే భాగులు దరిద్రం వాడిలిపోద్ది.... నాకేగనక దబ్బో పేనా : ఎలి పోతాను. ఎదో ఎలి పోతాను. ఎలి పోయి హాయిగా బతుకుతాను. అన్నట్టు టిక్కెట్లు మడిచి పెట్టాను. అటా మడవకూడదేమో లోపల పుస్తకంలో పెట్టాస్తాను" అన్నది. నెమ్మదిగా ఈ మాటలని వరాలు లోపలికి వెళ్ళిపోయింది. లోపల నులక మంచం వక్కన (ఆ మంచం పాక ఆసామిది. దానికి వేరేఅదే) ఉన్న పాత పెద్దదానికి తెరిచి స్టాప్ కి వద్దలో ఉన్న టిక్కెట్లయివతలికి తీసి మడతలు విప్పి సరిచేసి అందులోవుంచి మూసేసింది. దానిపైన ఎదో బరువువుంచి మళ్ళీ ఇవకలకి వచ్చింది. వచ్చేముందు గుమ్మంలో ఒక్కక్షణం ఆగి వమిటతీసి గుండెలమీద గట్టిగా ఉసుకుని "అబ్బబ్బ, ఏం చెమట! ఏం చెమట! ప్రాణాలు పోతున్నయ్" అనుకుంటూ వచ్చింది.

సావిత్రికి కళ్ళు తిరుగుతున్నాయి. విరిచి నిలబడికాళ్ళుబరువెక్కిపోతున్నాయి. "లోపలికి వెళ్ళి కాస్తేపు చాపమీద నడుం వాల్చి ఒక కునుకు తీసే దాగుండు" ననుకున్నది. అనుకున్నదేగాని వెంటనే వెళ్ళలేదు. ఏమో : ఏ తిక్కమనిషైనా అటు వస్తే బేరం తగలవచ్చు... అయినా అది అత్యాళ లాగున్నది. ఈ పూట అన్న ప్రాప్తి పున్నట్టు లేదు సరే ఇది మొదటి సారి గనుకనా, ఎన్నిసార్లు ఇలా కూడులేక మంచినీళ్ళతో పొట్ట నింపుకుని పడుకోలేదు.

మనిషి యిన్ని కనిపెట్టాడు. ఆకాశంలో ఎగురుతున్నాడు. నీళ్ళలో ప్రయాణం చేస్తున్నాడు దూరంగా ఎక్కడో ఉన్న వాళ్ళను చూస్తున్నాడు. దూరంగా ఉన్నవారితో మాటాడుతున్నాడు. ఇతర గ్రహాలకు ప్రయాణాలు చేస్తు

న్నాడు అయినా నిరంతరం ఆకలి వెయ్యకుండా ఒక్క మాత్రలాటి దేదీ కనిపెట్టలేకపోయాడు. దేశంలో పండుతున్న పంట అంతా ఏమవుతున్నది? అచ్చేసిన రూపాయి కొయితాలన్నీ ఏ గంగలో కలుస్తున్నాయి? ఎందువల. కొందరి కవలు — ఆ మాటకోస్తే ఎక్కువ మందికి — అవి కనిపించకుండా పోతున్నాయి.

వక్కన "ప్రభుత్వ సారా దుకాణము"లో కూడా వ్యాపారం మందకొడిగా వుంది. గురువులుమాత్రం అక్కడ గుంజకాసుకుని కూర్చునివున్నాడు అతడుఉన్నట్టుండి ఎదురుగా ఉన్నవాటితో "ఒరే రాగవులూ : సోషలిజ మొస్తావంట" అన్నాడు.

రాఘవులు వరుసు కూర్చుని "సోషలిజమా, అంటే ఎంటి గురువులూ?" అని అడిగాడు.

"సోషలిజమంటేనా : ఉండు చెప్పాను" అంటూ గురువులు బసీసు కేబుల్ నుంచి ఓరీతీసి వెలిగించుకుని అగివులను జాగ్రత్తగా ఆర్చి అవకం పారేసి కాలితో రాచి "అసలే ఎండాకాలం జాగ్రత్తగా ఉండకపోతే అంతా బూడిదే...." అన్నాడు.

తర్వాత తీరికగా దమ్ముపిల్చి పొగ వాడిలాడు.

"సోషలిజమంటే ఏంటికదా అడిగావు : అడిగో.... ఆ మూడంతస్తుల మేడ చూడు. అందులో ముగ్గురే మనుషులుండారు. అవునా?"

"అవును" అన్నాడు రాఘవులు. "అక్కడేగా ఆ మేడ?"

"అవునుకదా : ముగ్గురు మనుషులకంక పెడమేడ. అన్ని గదులూ ఎందుకు వెళ్ళు? అందులో ఏవన్నా మినింగుండా?"

"ఊ : అయితే ..."

"ఆ ముగ్గురికీ మూడు గదులు సాలు. ఆళ్ళకి మూడుగదులిచ్చేస్తారు."

"ఎవరిసారంటావు ?"

"ఇంకెవరు : గవర్నెంట్ లోకు"

"మేకంకా ఆళ్ళదేగదా, ఆళ్ళ గదులు ఆళ్ళకియ్యడమేంటి?"

"ఆళ్ళదీ లేదు, ఈళ్ళదీ లేదు. అంతా గవర్నెంట్ లో తీసేసుకుంటారు ఆళ్ళను మూడు గదుల్లో పర్చుకోమంటారు."

"మిగిలిన గదులు ?"

"మనాబోళ్ళు కిచ్చేస్తారు"

"బాగుండమ్మా : ఎప్పుడో స్తదది ?"

"ఎంటి : సోషలిజమా ?"

"ఆఁ : అదే"

"ఒచ్చేస్తా వుంది" అంటూ చిటికెలు వేళాడు గురువులు.

రాఘవులు కళ్ళు మెరికాయి సావిత్రి ఈ సంభాషణ అంతా వింటూ బొమ్మలా నిలబడివుంది తర్వాత మళ్ళీ నిళ్ళబ్బం.

సినిమా వాడిలాడు హాయిమందునుంచి వేళ్ళెవారు వెళ్ళగా కొందరు తక్కువ తరగతివాళ్ళూ, వెకిళ్ళవాళ్ళూ వేనకనుంచి వచ్చారు వరాలు గొంతు పెద్దది చేసింది. సావిత్రి కూడా ఏమి తీసిపోలేదు. కాని, పని ఏమి జరగలేదు. అయిదు నిమిషాలో అందరూ వెళ్ళిపోయారు. మళ్ళీ అంతా మామూలై పోయింది.

"ఇవాళ వరవేం జాగులేదు" అంటూ లోపలికి వెళ్ళింది వరాలు.

సావిత్రి కూడా ఇక నిలబడలేక లోపలికి వచ్చి చాపమీద నెడుంవాల్చి ఉమ్మరని విట్టూర్చి కళ్ళు మూసుకున్నది. వేడిగాలి రివ్యూని ఏమీ వుంటే తడితే తలుపు తోసి కొంగు మొహానికి కన్నుకున్నది. ఏవేవో నల్లని గుండ్రని మచ్చలు కళ్ళలో కదులుతున్నాయి. సావిత్రికి అంతలో నిద్ర ముంచుకుని వచ్చింది.

ఎంతసేపు నిద్రపోయిందో తెలీదు. ఏదో పెద్ద రగడ... గొడవ....

ఉరిక్కినది లేచింది బయట ఏదో రణ గొణర్వని.... కోలాహలం.... చుట్టూ వేడి పొగలు....

వెంటనే తడితే తలుపు తోసి అరివారె వరో

"లోపల యెవరున్నారూ?"

సావిత్రి కళ్ళు తెరవగానే ఎదురుగా తడితే చిల్లలలో నుంచి పొగలు వస్తున్నాయి. గణాలన లేచి తడబడుతూ ఇవ తలికి వచ్చింది. గది గది రొద్దుమీదికి పరుగెత్తింది.

వేడి వేడి.... అంతటా వేడి....

ఎదురుగా మంటలు — సాకలన్నీ తగలబడిపోతున్నాయి. సంరక్షణ వల్లని తెలిసి పొగల మధ్య ఎర్రని మంటలు.... అగ్నిదేవుడు తన ఎర్రని నాలుకలు కాసి ననుస్తాన్నీ విచక్షణా రహితంగా మింగి పేస్తున్నాడు జనం ఆఖాల గోసాలమూ కలుబంటితో వరుసులేతుతూ శోకాలు పెడుతున్నారు. తలలు బాదుకుంటున్నాడు. నుదుళ్ళు కొటుకుంటున్నాడు. ఎదురుగా వెదుళ్ళి "తవతవ" మని పేలుతూ కాలి పోతున్నాయి తాటాకులు "బుసబుస" మని కాలి ఎగురుతున్నాయి జనంలో కోలాహలం... కేకలు.... పరుగులు.... ఎడుపులు....

"అయ్యో, అయ్యో : ఇంకెలాగ బతుకుతాం ?"

"ఇక సావే గతి"

"అంతా వచ్చేకారో ?"

"బావమ్మ లేమా : ముసలి దానికి జరం... వారం రోజుల్నించీ లేవలేకుండా వదుంది.... అదికనిపించటం లేదుమరి...."

చీకటి

"సారా దుకాణం కూడా అంటుకుంది. ఇంక మంటలారవు. ఈరంతా బస్సుమే .."

"నీళ్ళకారోచ్చేస్తున్నాయి."

"వాచ్చి వాళ్ళేం చేస్తారు? కాలవలో సుక్కయినా గంగలేదు."

అయ్యో దేవుడా ఏం గతి? "

పిల్లా మేకా. ముసలీ ముతకా, అంతా కట్టుబట్టలతో మనక చీకటి గుంపులు గుంపులుగా నిలబడిపోయారు.

సావిత్రికి గుండెలు దడదడ లాడు తున్నాయి. కాళ్ళు వొణుకుతున్నాయి. కళ్ళు తేలిపోతున్నాయి. నాలుక పడవ గట్టుకు పోతున్నది. చూస్తూ చూస్తూ ఉండిగానే క్షణాలమీద తన ఇల్లు తన కళ్ళ ముందే పడికెడు బూడిదయిపోయింది. "అయ్యో, లోపల సరిపకెటు ఉండి పోయిందే" అనుకున్నది. కళ్ళలో నీళ్ళు తిరిగాయి,

వరాలు ఏడుస్తూ "నా టీక్కెట్లు, లాట్రీ టీక్కెట్లు, లోపల పెద్దబాల శిక్షలో పెట్టాను" అంటున్నది.

గురువులు ఎక్కనే నిలబడివుండి "ఇంతేం లాట్రీ మతిసిపో.....అంతా మసి...బూడిద...." అన్నాడు.

గంటలు మోగించుకుంటూ నీళ్ళ కారొచ్చాయి, అందులోనుంచి కొందరు దిగాయి. అవీ యివీ కాస్తేపు హడావిడిగా నర్దుకున్నారు. ఉన్ననీళ్ళు చిమ్మారు. చాలలేదు. కాలవలో వున్న కాసినీళ్ళూ వాడుకుండా మంటే అటువెళ్ళే వీలులేదు. కాలవపక్కన అంతా మంటలతో కంచెవేసినటుగా ఉంది. అటువైపు నీళ్ళులేనికాలవలో జనం కంగారుగా పరుగెత్తుతున్నారు. తమ పాత గుడ్డలూ, సులకమంచాలూ, కుండలూ, చిప్పలూ, అగ్నిబారిపడకుండా రక్షించుకుని కొందరు కాలవలో కూర్చున్నారు.

సావిత్రి యంతపేహా కదలలేదు. మెదలలేదు. ప్రాణం లేనికపె బొమ్మలా నిలబడిపోయింది. కళ్ళార్యకుండా ఎదురుగా జరుగుతున్న ఘోరం అంతా చూస్తున్నది.

అంతపేహా మంటలతో ఎర్రబడిన ఆకాశం మళ్ళీ నల్లబడింది. ఇంక కాలేం దుకు దగ్గరో వీడీ లేక అగ్నిదేవుడు శాంతించాడు. కాలిన కర్రలూ, తాటాకులూ మసీ. బూడిదా. రెండు మూడు కాలిపోయిన కుక్కలూ, జంగమ శవాలాంటి మనుషులూ, వారి శాంతి లేని కళ్ళూ, మూటలూ, ముసలమ్మలూ, పిల్లలూ, వారి ఏడుపులూ - అంతా గొడవ గొడవగా నరకంలా వుంది.

సావిత్రి కాళ్ళిడ్చుకుంటూ ఇవతలికి

వచ్చి నడక సాగించి. పినిమా హాలు వక్కనే మరో సనిమాహాలు. ఇవతల జూదాలూ, డ్యాన్సులూ...లైట్లు....వెలుతురు.

అయిదారు నిమిషాలపేపు ఏమీతోదని ఠానిలా పిచ్చె తినఠానిలా తిరిగింది సావిత్రి తిరుగుతూ మాటిమాటికి "లాభంలేదు. వెళ్ళిపోదాం" అనుకున్నది. "వెళ్ళిపోయి ఏ రె యికిందనె నా పడటమా? లేకపోతే ఎక్కడన్నా దూకి చావడమా?" అనుకున్నది. మళ్ళీ అంతలోనే నవ్వుకుని "నీళ్ళెక్కడున్నాయిదూకి చచ్చేందుకు?" అనుకున్నది. తర్వాత మళ్ళీ నడవటం సాగించింది.

వంతెనకింద బిడీకొటు బయట చెక్కబల్లమివ కూర్చుని వున్నాడు గురువులు. బిడీకొట్లో లయలుందిగాని కరెంటు కొరత మూలంగా లైటు వెయ్య కూడ దని రూయండటం మూలాన ఆకొటుయజమాని రెండు కొవ్వొత్తులు వెలిగించి పెటుకుని కూర్చుని వున్నాడు. చుట్టువక్కల ఇంకె వరూలేరు. పనికిమాలిన కోయిల ఒకటి సందర్భకుద్ది లేకుండా ఎక్కడో దాక్కుని నీరసంగా కూస్తున్నది. వక్కయళ్ళలో ఎక్కడనుంచో రేడియోలో కాట్లోలు "నాడ జన్మభూమికన్న నాకమెక్కడుంచీ సురలోకమెక్కడుండీ?" అని దేశ వైభవాన్ని గానంచేస్తున్నారెవరో.

సావిత్రి గురువులు వక్కననిలబడింది. గురువులు ఆమెను చూసి "నువ్వా. ఇంత పేహా ఎక్కడకెళ్ళావో?" అని అడిగాడు.

ఎక్కడికి పోలేదు. అది న రే గా నీ బొద్దుటినుంచి టీ నీళ్ళయినా తాగలేదు. వీరసంతో చచ్చిపోతున్నాను. ఒక సావలా ఉంటే ఇయ్యి. టీ తాగొచ్చి ఎటన్నా పోదాం ఏడుకుంటాను."

గురువులు ముందు "అయ్యో, సావం" అన్నాడు. తర్వాత "నాకాడ అస్సలు డబ్బులేనే.... ఎట్టా.... అన్నాడు.

సావిత్రి నెమ్మదిగా కదిలి నడవటం మొదలు పెట్టింది. కొద్ది దూరంలో వంతెన....వంతెనమీద చీకటి....

గురువులు లేచాడు. దూరంగా నడిచి పోతున్న సావిత్రిని చూశాడు. చేతివ్రేళ్ళు విరుచుకున్నాడు. నిజానికి అతని బనీను జేబులో సావలా డబ్బులున్నాయి కాని, మరి కాస్తేసట్లో అతడు బ్రాకెట్ కట్టవలసి ఉంది. ఇవాళ అతడు అనుకున్న నెంబట్లు ఖచ్చితంగా దిగి తిరుతాయి. అంత గట్టి నమ్మకం ఉంది మరి.

ఇప్పుడతని మనసంతా చెడిపోయింది ఉన్నట్టుండి "నరే" అనుకుని గబగబ నడిచి "ఇదిగో నిన్నే" అని పిలిచాడు.

సావిత్రి ఆగి వెనుదిరిగి చూసింది.

గురువులు ఆమె దగరికి నడిచి వచ్చి "ఇదుగో సావలా ఉందిలే తీసే సుకో టీ తాగు" అని సావలా తీసి ఆమె చేతికిచ్చాడు. సావిత్రి అది తీసుకుని నవ్వింది.

గురువులు తల వూపి "ఎదవ బ్రాకెటు తర్వాత కట్టుకో లేక పోతానా? రాకపోదా? నువ్వు మళ్ళీ రావొద్దులే ఎలి పో. నాకాడ ఓపిక లేదియ్యాళ." అంటూ వెనుదిరిగి త్వరత్వరగా నడిచిపోయాడు.

సావిత్రి వంతెన మీద ఓపిక చేసుకుని త్వరత్వరగా నడిచింది. అవతల చాలా దూరం కరెంటు కోత మూలంగా లైటు లేక చీకటిగా వుంది. దూరంగా ఎక్కడో వీధిమలుపులో ఒక ఓంటరి టీ దుకాణం.. అందులో హారికేన్ లాంతరు ప్రసరిస్తున్న వెలుతురు.... అక్కడ చెక్కబల్లమిద కూలబడి కొంగుతో విసురుకుంటూ దుకాణంవాడితో "మంచి టీ చేసియ్యి...." అన్నది.

అంతలో మబ్బులేని ఏడుగుపడ్డట యింది. సావిత్రి గుండెలు గుబ గుబ లాడాయి. మెళ్ళో గొయసు నవరించు కుంటూ వచ్చాడక్కడికి అప్పారావు. ఆమెను అక్కడ చూసి కాస్త ఆశ్చర్య పోయి "అరే, నువ్వా? నీ యిల్లుకూడా కాలిపోయిందా?" అని అడిగాడు.

సావిత్రి తల వూపింది.

అతడు నవ్వి "పోతే పోనీ .. అది నీ సొంత యిల్లేం కాదుగా? ఊర నరే. నాతో వొచ్చేయ్ ఈ పూడికి .. ఇంటి కాడ ఎవళ్ళూ లేరు. ఓంటిరోణయిపోయాను.." అని టీదుకాణం వాడితో నాక్కూడా మంచి టీ కలవవయ్యా" అంటూ కూర్చున్నాడు.

సావిత్రి టీ అందుకుంటూ వీరసంగా నవ్వింది. బయం బయంగానూ నవ్వింది. అయినా తప్పదు. ఆమె కళ్ళముందు నెల్లని మచ్చలు ఇంకా తిరుగుతూనే వున్నాయి. గుండెలో కర్కూరోజాలనాటి పదిరూపాయలబాకీ భయంకరంగా గంటలు కొడుతున్నది. ఈ రాత్రికక తప్పడు. వడి క్రింద తన ఆయువు తరిగిపోవడమూ తప్పదు.

వంతెనక్రింద ఆ చిన్న దీపం మినహా యిసే అంతా చీకటి....కాటుకలాటి చీకటి....తన ఆకలిలాటి చీకటి....తనకు పాసపు బ్రతుకిచ్చిన దేవుడు పెనుండి వసూలు చేస్తున్న వడిలాటి చీకటి. ★

ఆంధ్రజ్యోతి సచిత్ర